

Zeměpis – nižší gymnázium

Obsahové vymezení

Zeměpis vychází obsahově ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda a ze vzdělávacího oboru Zeměpis v RVP ZV. Integruje také průřezová témata.

Dalším významným rysem tohoto předmětu je vysoká míra překrývání a mezipředmětových vztahů s jinými obory ve škole (matematika, fyzika, biologie, dějepis, občanská nauka apod.). Tento komplexní přístup zeměpisu naučí žáky pracovat v širším okruhu vzájemných tematických souvislostí a s více zdroji informací.

Zeměpis je předmět studující krajinnou sféru jako soubor přírodního prostředí a lidské společnosti. Zabývá se vzájemnými vztahy přírodních, společenských a technických jevů a procesů na Zemi v reálném čase. Je nenahraditelný v objasňování vazeb mezi přírodou a lidskou společností. Specifikem zeměpisu je jeho regionální přístup k řešeným problémům, kdy zeměpisné poznání je spjato s konkrétní oblastí. Důležitou roli hraje i místní oblast.

Na nižším stupni gymnázia navazuje zeměpis na řadu poznatků z prvouky a vlastivědy z prvního stupně základní školy - zvyšuje tak zeměpisnou gramotnost. Ta představuje systém poznatků o přírodních, hospodářských a sociálních podmínkách a faktorech života společnosti (globálně a regionálně). Zeměpis prohlubuje orientaci v dnešním světě a dotváří vlastní charakter žáků a zodpovědnost za jejich chování vůči jejich okolí.

Během studia žáci:

- získají základní vědomosti o Zemi, krajinné sféře, krajině
- uvědomí si význam přírodních podmínek pro lidskou společnost
- získají představu o jedinečnosti objektů, jevů a procesů v krajinné sféře
- chápou zákonitosti a vzájemnou podmíněnost zeměpisného prostředí
- uvědomí si regionální rozdíly jednotlivých kontinentů
- rozpoznají významné státy, jejich zřízení, hospodářství, obyvatelstvo a kulturu
- získají komplexní znalosti o poměrech v naší vlasti, o jejím postavení v Evropě a ve světě
- dokáží pracovat s informačními materiály (mapami, statistikami, textem, médií apod.)
- posuzují a srovnávají příslušné informační zdroje a využívají je v praktických situacích
- dokáží se orientovat v současném světě a v problémech současného lidstva
- uvědomí si civilizační rizika a spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi
- získají toleranci, důvěru a pochopení pro odlišnosti lidí z různých částí světa

Zeměpis umožňuje žákům se orientovat v současném světě a v problémech současného lidstva, umožňuje také si uvědomovat civilizační rizika a spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi, vztah lidí k přírodnímu i společenskému prostředí.

Během studia zeměpisu jsou rozvíjena tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV):

- Rozvoj schopností poznávání
- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy

Výchova demokratického občana (VDO):

- Občan, občanská společnost a stát
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS):

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

Multikulturní výchova (MkV):

- Kulturní diference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova (EV):

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka a prostředí

Mediální výchova (MedV):

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Práce v realizačním týmu

Časové vymezení

Prima - 2 hodiny týdně

Sekunda - 2 hodiny týdně

Tercie - 2 hodiny týdně

Kvarta - 2 hodiny týdně

Organizační vymezení

Ve výuce jsou používány učebnicové tituly schválené MŠMT.

Materiálové vybavení pro výuku zahrnuje nástěnné mapy, atlasy, globus, odborné publikace, geografické časopisy a videosnímky.

Kromě frontální výuky s použitím tradičních zeměpisných pomůcek se uplatňují další formy výuky ve dvojicích, skupinách a s využitím audiovizuální techniky, internetu, encyklopedií atd. Veškerý soubor didaktických technik usiluje motivovat žáky pro další učení a směřuje ke kritickému přístupu k různým zdrojům informací.

Výuka probíhá v kmenových učebnách, v případě projektové výuky je využívána počítačová učebna. Terénní výuka se uskutečňuje v podobě zeměpisných cvičení a pozorování v bezprostředním okolí školy, komplexní geografická exkurze ve vybraných vzdálenějších lokalitách.

Výchovné a vzdělávací strategie

Vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty osvojované v zeměpise tvoří nedílné východisko pro vnímání, osvojování klíčových kompetencí a pro orientaci v nich.

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům referáty, k nimž žáci vyhledávají, zpracovávají, třídí a hodnotí geografické informace v příslušných informačních zdrojích - internet, rozhlas, televize, odborné encyklopedie a časopisy. Získané poznatky žáci propojují se znalostmi dalších vzdělávacích oblastí, a tím si vytvářejí ucelenější představy o vztazích mezi přírodním a společenským prostředím, mezi přírodou a působením člověka
- pokládá žákům otázky vztažené ke způsobu a příčinám různých přírodních procesů a společně hledají řešení otázek a adekvátní odpovědi

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- pojmenuje podstatné regionální a globální problémy přírodní a společenské sféry
- diskutuje spolu se žáky o těchto problémech a společně usilují o vhodných způsobech jejich řešení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vyžaduje na žácích pojmenování problémů či vlastních názorů na konkrétní témata přírodního a společenského prostředí, žáci tak musí uvádět skutečnosti, ze kterých vyvozují své úsudky, vytvářejí si vlastní názory, formulují vlastní rozhodnutí a uplatňují v jednání své názory
- vede s žáky řízený dialog, a tím přispívá k tomu, že žáci vyjadřují své myšlenky a názory v logických postupných krocích

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- rozděluje pracovní úkoly ve skupině, hodnotí výsledky činnosti skupin i jednotlivce, a tím vede žáky k tomu, že chápou potřebu efektivní spolupráce
- vede žáky k vytváření vztahu k odpovědnému přístupu k práci své i druhých, k přijímání zodpovědnosti za výsledky jejich činnosti

Kompetence občanské

Učitel:

- prezentuje fakta a argumenty pro utváření postojů a hodnot, které respektují rovnoprávnost všech lidí, žáci tak poznávají tradice, zvyky a kulturu lidí v jednotlivých oblastech světa
- uvádí, vysvětluje, objasňuje a zdůvodňuje žákům na konkrétních příkladech nutnost ochrany životního prostředí, žáci pocítují zodpovědnost za zachování životního prostředí
- vede žáky k bezpečné orientaci a pohybu v terénu, a tím přispívá k jeho odpovědnému chování za mimořádných událostí

Kompetence pracovní

Učitel:

- dohlíží na bezpečnou manipulaci žáků s pomůckami, přístroji a materiály při jejich používání
- vede žáky k tomu, aby osvojené vědomosti a návyky uplatňovali v osobním i profesním životě

Vyučovací předmět: **Zeměpis**

 Ročník: **Prima**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ZEMĚPIS JAKO VĚDA				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> chápe význam zeměpisu 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> dokáže definovat zeměpis jako vědní obor umí posoudit význam zeměpisu chápe objekt zeměpisu - krajinnou sféru jako systém 	ZEMĚPIS JAKO VĚDA	MkV <ul style="list-style-type: none"> Kulturní diference Multikulturalita EV <ul style="list-style-type: none"> Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Ekosystémy 	
PLANETA ZEMĚ				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy prokáže na konkrétních případech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> používá s porozuměním základní pojmy: vesmír, vesmírná tělesa, galaxie, hvězda, Slunce, sluneční soustava, planeta vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi 	VESMÍR	Bi - vesmír a vznik Země - prima	Pomůcky (atlas, glóbus, učebnice, odborná literatura, mapy)
	Žák : <ul style="list-style-type: none"> určí a popíše tvar Země určí polohu Země ve sluneční soustavě používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na glóbusu a na mapě mat. geograf. polohu jednotlivých lokalit 	ZEMĚ <ul style="list-style-type: none"> naše planeta je součástí vesmíru tvar Země geografická poloha 		

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> dokáže vysvětlit pojmy : zemská osa, severní a jižní pól, jarní a podzimní rovnodennost, letní a zimní slunovrat zhodnotí důsledky oběhu Země kolem Slunce (střídání ročních období, různá délka dne a noci) objasní podstatu, smysl, účel časových pásem na Zemi používá s porozuměním pojmy : místní čas, světový čas, pásmový čas, smluvený čas, datová hranice zhodnotí důsledky pohybů Země na praktický život lidí 	<ul style="list-style-type: none"> pohyby Země 	Čj - Staré řecké báje, Bible - prima Ov - čas, kalendář, střídání ročních období - prima VMEGS <i>- Objevujeme Evropu a svět</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> popíše polohu, povrch a pohyb Měsíce zdůvodní rozdíl teplot na přivrácené a odvrácené straně Měsíce pojmenuje jednotlivé fáze Měsíce popíše, jak dochází k zatmění Měsíce a Slunce zhodnotí působení Slunce a Měsíce na planetu Zemi 	MĚSÍC		

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE				
<p>Žák :</p> <ul style="list-style-type: none"> organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu 	<p>Žák :</p> <ul style="list-style-type: none"> používá s porozuměním základní pojmy: zdroje geografických dat, internet, grafické vyjádření v mapě i mimo ni, terénní průzkum, statistika, geografický informační systém (GIS), dálkový průzkum Země vyhledává informace z různých dat: různé druhy textů, encyklopedie, slovníky, grafy, tabulky, obrázky, statistické prameny dokáže zjištěné informace z různých zdrojů přiměřeně třídít, zobecňovat a výsledky interpretovat používá s porozuměním základní pojmy: glóbus, mapa, plán, obsah a měřítko mapy, výškopis, polohopis, legenda mapy, vysvětlivky mapy, nadmořská výška, vrstevnice, zeměpisné souřadnice rozlišuje mezi plánem a mapou, objasní příčinu zkrácení rozlišuje druhy map podle měřítka a obsahu aplikuje měřítko mapy na výpočet skutečných vzdáleností na mapách čte a přiměřeně interpretuje informace z různých druhů plánů a map orientuje se v obsahu a rejstříku zeměpisných atlasů, aktivně s nimi pracuje načrtne vlastní plánek, schematickou mapu situace v konkrétní krajině 	<ul style="list-style-type: none"> informační a dokumentační zdroje v geografii základy geografické kartografie a topografie aplikace kartografických a topografických znalostí 	<p>MedV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i> <i>Práce v realizačním týmu</i> <p>VMEGS</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Objevujeme Evropu a svět</i> <i>Evropa a svět nás zajímá</i> <p>MedV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i> <i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i> <p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Vztah člověka k prostředí</i> 	Pomůcky (internet, encyklopedie a naučné slovníky, odborná a statistická literatura - vyhledávání pojmů, informací a dat, školní glóbus, plány, nástěnné mapy, turistické mapy, školní a jiné atlasy)

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> popíše zemský povrch, pojmenuje a vyhledá na mapě světa a na glóbusu oceány a světadíly 	OCEÁNY A SVĚTADÍLY	D - zámořské objevy - sekunda, tercié	Pomůcky (atlasy, mapy, literatura, internet, přírodniny)
	<ul style="list-style-type: none"> objasní s porozuměním stavbu zemského tělesa vyjádří základní představu o působení vnitřních a vnějších sil popíše proces zvětrávání vysvětlí jejich příčiny, důsledky a výskyt zhodnotí na příkladech příčiny a důsledky přírodních katastrof na přírodu a na život člověka 	ZEMĚ <ul style="list-style-type: none"> stavba zemského tělesa vnitřní a vnější přírodní síly 	Bi - geologie - kvarta F - látky a tělesa, síla - prima EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> MedV - <i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> popíše rozložení zásob vody na Zemi pojmenuje základní části oběhu vody v přírodě a popíše jeho mechanismy vysvětlí rozdíly mezi průlivem a průplavem znázorní hlavní jednotky oceánského dna popíše vlastnosti mořské vody: salinita, pohyby,... zhodnotí význam oceánů a moří pro životní prostředí na Zemi a pro lidskou společnost 	HYDROSFÉRA <ul style="list-style-type: none"> oceány 	EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> Bi - vodní ekosystémy - tercié	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> znázorní a vyhledá na mapě vodní tok, příklady říčních sítí, povodí, rozvodí a úmoří vysvětlí rozdíl mezi jezerem a umělými vodními nádržemi objasní, co jsou bezodtokové oblasti a vyhledá v mapách jejich příklady rozlišuje typy podpovrchových vod popíše proces vzniku horského ledovce nad sněžnou čarou a vznik pevninského ledovce vyhledá v mapách největší současné horské a pevninské ledovce 	<ul style="list-style-type: none"> vodstvo na pevnině ledovce 		
	<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje složky ovzduší objasní s porozuměním pojem podnebí a počasí rozlišuje hlavní meteorologické prvky porovná jednotlivé oblasti na Zemi podle množství dopadajícího slunečního záření a dalších klimatických vlivů vymezí podnebné pásy a změny klimatu podle nadmořské výšky zhodnotí význam pasátů a monzunů pro život obyvatel v oblastech s jejich výskytem 	ATMOSFÉRA <ul style="list-style-type: none"> počasí podnebí a podnebné pásy 	MedV - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> popíše vznik a složení půdy posoudí význam humusu v půdě rozlišuje mezi půdním druhem a půdním typem objasní zonální rozmístění hlavních půdních typů 	PEDOSFÉRA	Bi - půdy - kvarta	
	<ul style="list-style-type: none"> objasní vznik různých typů přírodních krajin rozlišuje a na mapách orientačně určuje tropické deštné lesy, savany, pouště a polopouště, subtropické krajiny, stepi, listnaté a smíšené lesy, tajgy, tundry a polární krajiny popíše a porovná jednotlivé typy přírodních krajin podle podnebí, vodstva, půd a podle druhů rostlinstva a živočišstva popíše život lidí, zemědělskou činnost a průmyslové aktivity v dané krajině znázorní uspořádání rostlinstva a živočišstva v závislosti na nadmořské výšce 	TYPY PŮVODNÍCH PŘÍRODNÍCH KRAJIN NA ZEMI <ul style="list-style-type: none"> zonální rozmístění vegetačních pásů výškové stupně 	EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> VDO - <i>Občan, občanská společnost a stát</i> Bi - krytosemenné rostliny - prima, vyšší živočichové - tercie	
REGIONY SVĚTA - AFRIKA, AUSTRÁLIE A OCEÁNIE				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci makroregionu 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> vyhledá kontinent na mapě světa určí jeho polohu, rozlohu a členitost a porovná s ostatními kontinenty pojmenuje ostrovy a poloostrovy, zálivy, průlivy, průplavy, které k ní patří, a moře, která ji omývají 	FYZIKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA <ul style="list-style-type: none"> Poloha kontinentu 	EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i>	Pomůcky (atlas, mapy, učebnice, literatura, internet)

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a hodnotí makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry makroregionů a vybraných států • zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledá významná pohoří a určí nadmořskou výšku jejich vrcholů • lokalizuje nížiny, pánve a příkopové propadliny • zhodnotí povrch kontinentu z hlediska jeho přírodního i hospodářského potenciálu • porovná podnebí v jednotlivých částech kontinentu podle teploty a množství srážek • vyhledává významné řeky a jezera a lokalizuje bezodtoké oblasti • určuje klimatické činitele, kteří jsou zdrojem vodnatosti řek • lokalizuje vegetační pásy a pojmenuje příklady rostlinstva a živočišstva • posoudí vhodnost pásů pro zemědělství • vyhledává významné národní parky 	<ul style="list-style-type: none"> • povrch kontinentu • klima kontinentu • vodstvo kontinentu • vegetace kontinentu 	OSV - <i>Rozvoj schopností poznávání</i> Bi - vyšší živočichové -tercie, krytosemenné rostliny - sekunda	
	<ul style="list-style-type: none"> • posoudí přírodní vlivy a nerostné bohatství v souvislosti s rozmístěním obyvatelstva • lokalizuje jádrové a periferní oblasti • srovnává obyvatelstvo podle kultury, způsobu života a náboženství 	OBYVATELSTVO <ul style="list-style-type: none"> • obyvatelstvo a sídla 	MkV - <i>Etnický původ</i> - <i>Multikulturalita</i> D - Starověký Egypt - prima	
	<ul style="list-style-type: none"> • vymezí jednotlivé geografické regiony kontinentu • s pomocí map popíše přírodní poměry dané oblasti • charakterizuje nerostné bohatství, zemědělství, průmysl a zabývá se možnostmi cestovního ruchu 	CHARAKTERISTIKA REGIONŮ <ul style="list-style-type: none"> • AFRIKA : severní Afrika střední Afrika jižní Afrika • AUSTRÁLIE 	VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i> VDO - <i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> hodnotí politickou situaci ve vybraných zemích a pátrá po příčinách konfliktů a hospodářského zaostávání některých států 	<ul style="list-style-type: none"> OCEÁNIE : <ul style="list-style-type: none"> Polynésie Mikronésie Melanésie 		
REGIONY SVĚTA - OCEÁNY A POLÁRNÍ OBLASTI				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje světové oceány a polární oblasti porovnává jejich polohu, rozlohu, přírodní a hospodářské poměry a zvláštnosti 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> vyhledá na mapě polokouli a na globu oceány a polární oblasti určí jejich geografickou polohu a porovná jejich velikost, polohu a hloubku posoudí hospodářský význam jmenovaných oceánů a jejich význam pro životní prostředí na Zemi 	OCEÁNY <ul style="list-style-type: none"> Tichý oceán Atlantský oceán Indický oceán Severní ledový oceán 	Bi - Korálnatci - sekunda, vyšší organismy - tercie EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> VMEGS - <i>Evropa a svět nás zajímá</i>	Pomůcky (atlasy, mapy, učebnice, literatura, internet)
	<ul style="list-style-type: none"> vyhledá na glóbu a v mapách dané oblasti zhodnotí podnebí a přírodní poměry v Arktidě popíše povrch, klima a faunu Antarktidy posoudí mírový a vědecký význam Antarktidy popíše zásadní společné znaky a odlišnosti Arktidy a Antarktidy 	POLÁRNÍ OBLASTI <ul style="list-style-type: none"> Arktida Antarktida 	EV - <i>Ekosystémy</i> Bi - savci tundry - tercie	

Vyučovací předmět: **Zeměpis**

 Ročník: **Sekunda**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
REGIONY SVĚTA- AMERIKA, ASIE, EVROPA				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci makroregionů lokalizuje na mapách kontinenty, přilehlé oceány a hodnotí makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává její postavení, rozvojová jádra a periferní zóny porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry makroregionů a vybraných států zvažuje, jaké změny ve vybraném regionu nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> vyhledá kontinent na mapě světa určí jeho polohu, rozlohu a členitost a porovná s ostatními kontinenty pojmenuje ostrovy a poloostrovy, zálivy, průlivy a průplavy, které k ní patří, a moře, která jej omývají 	FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA <ul style="list-style-type: none"> Poloha kontinentu 	EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i> - <i>Evropa a svět nás zajímá</i> OSV - <i>Rozvoj schopností poznávání</i>	Pomůcky (atlas, mapy, literatura, internet)
	<ul style="list-style-type: none"> vyhledá významná pohoří a určí nadmořskou výšku jejich vrcholů lokalizuje nížiny, roviny a tabule zhodnotí povrch kontinentu z hlediska jeho přírodního i hospodářského potenciálu 	<ul style="list-style-type: none"> Povrch kontinentu 		
	<ul style="list-style-type: none"> určí klimatické oblasti kontinentu posoudí vliv polohy významných pohoří a vliv mořských proudů na rozmístění podnebných pásů objasní příčiny, rozsah a následky živelných katastrof - tornáda, tajfuny, povodně 	<ul style="list-style-type: none"> Klima kontinentu 		

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> vyhledává významné řeky a jezera a dokáže určit původ jezer vyhledá velké hydroelektrárny a vodopády a posoudí, pro které státy má vodní energie klíčový význam 	<ul style="list-style-type: none"> Vodstvo kontinentu 	EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje a vyhledá v mapách kontinentu šířková pásma a výškové stupně pojmenuje a popíše příklady regionálního rostlinstva a živočišstva a zařadí je do příslušných vegetačních pásů posoudí vhodnost pásů pro zemědělství dokáže popsat antropogenní změny vegetačního krytu 	<ul style="list-style-type: none"> Vegetace kontinentu 	Bi - krytosemenné rostliny -prima, vyšší živočichové - tercié EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> posoudí přírodní vlivy a nerostné bohatství na rozmístění obyvatelstva kontinentu lokalizuje jádrové a periferní oblasti 	SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA <ul style="list-style-type: none"> Obyvatelstvo a sídla kontinentu 	D - objevení a kolonizace Ameriky - tercié - Mayové, Inkové, Aztékové - sekunda D - starověké civilizace Mezopotámie, Indie a Číny - prima	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> popíše proces osídlování Ameriky Evropany a kolonizaci Asie a jejich důsledky charakterizuje a porovnává obyvatelstvo oblastí kontinentu po stránce jazykové, náboženské a kulturní určí oblasti se stálým politickým, náboženským a národnostním neklidem 		D - starověké Řecko, Řím, Keltové - prima MkV - <i>Etnický původ</i> VDO - <i>Občan, občanská společnost a stát</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> vymezí jednotlivé geografické regiony kontinentu s pomocí map popíše přírodní poměry dané oblasti charakterizuje nerostné bohatství, zemědělství, průmysl a zabývá se možnostmi cestov. ruchu v dané oblasti hodnotí politickou situaci ve vybraných zemích objasní pojmy jako je puč, vojenská diktatura, komunistická diktatura 	OBLASTI A STÁTY KONTINENTU <ul style="list-style-type: none"> AMERIKA Severní Amerika - Kanada, USA Střední Amerika - Mexiko, pevninské a ostrovní státy této oblasti Jižní Amerika - karibské státy, Brazílie, laplatské státy a andské státy ASIE Východní Asie Jihovýchodní Asie Jižní Asie Jihozápadní Asie Střední Asie Zakavkazsko 	VMEGS - <i>Evropa a svět nás zajímá</i> - <i>Objevujeme Evropu a svět</i> MedV - <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i> VDO - <i>Občan, občanská společnost a stát</i> - <i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i> EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>	EVROPA : regiony budou probrány v tercii

Vyučovací předmět: **Zeměpis**

 Ročník: **Tercie**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
EVROPA - OBLASTI A STÁTY				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry regionů Evropy • zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> • vymezí jednotlivé regiony Evropy • popíše stručnou historii evropské integrace , vyhledá státy EU • s pomocí map popíše přírodní poměry a přírodní zdroje dané oblasti či státu • charakterizuje zemědělství, průmysl a zabývá se možnostmi cestovního ruchu v dané oblasti či státu • lokalizuje významná sídla a jádrové oblasti • zhodnotí hospodářský a politický význam dané oblasti v současném světě • hodnotí politickou situaci v zemích Evropy a pátrá po příčinách minulého politického neklidu a válek a lokalizuje politicky nestabilní oblasti současné Evropy • podává stručný komplexní geografický přehled modelových států 	OBLASTI A STÁTY EVROPY <ul style="list-style-type: none"> • Severní Evropa • Západní Evropa • Jižní a jihovýchodní Evropa • Východní Evropa • Střední Evropa • Rusko 	VDO - <i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i> EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i> - <i>Evropa a svět nás zajímá</i> OSV - <i>Rozvoj schopností poznávání</i> MkV - <i>Etnický původ</i> MedV - <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i> D - světové války, studená válka, válka v Jugoslávii - kvarta	Pomůcky (atlas, fotografie, literatura, internet, katalogy cestovních kanceláří)

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ČESKÁ REPUBLIKA				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> vymezí a lokalizuje místní region, podle bydliště nebo školy hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> určí geografickou polohu České republiky, posoudí i další aspekty polohy (dopravní, hospodářskou, geopolitickou) porovná rozlohu České republiky s ostatními evropskými státy 	PŘÍRODNÍ PODMÍNKY ČR <ul style="list-style-type: none"> poloha a rozloha 	VDO <i>- Občan, občanská společnost a stát</i>	Pomůcky (atlas, mapy, literatura, internet, fotografie, videokazety, mapy místního regionu, turistické mapy)
	<ul style="list-style-type: none"> nastíní hlavní přírodní změny a procesy, probíhající v průběhu jednotlivých geologických období vymezí na mapě geologické oblasti a geomorfologické celky popíše rozdíly mezi geomorfologickými jednotkami orientuje se na fyzické mapě ČR a vyhledá hlavní pohoří s nejvyššími vrcholy 	<ul style="list-style-type: none"> geologická stavba a povrch České republiky 	Bi - geologie, mineralogie- kvarta	
	<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje hlavní činitele ovlivňující podnebí České republiky zhodnotí oceánské a kontinentální vlivy podnebí na oblasti ČR vymezí hlavní podnebné oblasti ČR uvádí příklady přírodních a antropogenních vlivů na podnebí a počasí 	<ul style="list-style-type: none"> podnebí 	EV <i>- Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> zařadí území České republiky k úmořím evropských moří 	<ul style="list-style-type: none"> vodstvo 		

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje podpovrchové a povrchové vodstvo a jeho druhy, uvádí konkrétní příklady rozlišuje mezi přírodními a umělými vodními nádržemi, objasní jejich význam 			
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje mezi půdními druhy a půdními typy, pojmenuje hlavní půdní typy na území České republiky, uvede jejich rozmístění 	<ul style="list-style-type: none"> půdy 	Bi - půdy - kvarta	
	<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí použití pro zemědělské účely analyzuje souvislosti mezi zeměpisnou šířkou, nadmořskou výškou, půdou a charakterem rostlinstva pojmenuje výškové vegetační stupně popíše skladbu a rozšíření lesních porostů na území ČR v minulosti a dnes rozlišuje typy chráněných území v ČR 	<ul style="list-style-type: none"> rostlinstvo a živočišstvo 	Bi - ekosystémy, endemiti - kvarta EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> - <i>Základní podmínky života</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> posoudí historické a aktuální trendy demografického vývoje, příčiny a důsledky migrace zhodnotí souvislosti rozmístění obyvatelstva v České republice s nadmořskou výškou, s přítomností přírodních zdrojů a s dalšími faktory 	SOCIOEKONOMICKÉ PODMÍNKY ČR <ul style="list-style-type: none"> obyvatelstvo 	D - světové války, roky 1948, 1968, 1989 - kvarta EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> MkV - <i>Etnický původ</i>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> • uvede změny ve struktuře obyvatelstva v souvislosti s historickým a současným vývojem sídel • hodnotí proces urbanizace v místním regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • sídla 	OSV - <i>Mezilidské vztahy</i> - <i>Poznávání lidí</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • objasní a zdůvodní existenci územních rozdílů v hospodářské vyspělosti jednotlivých regionů České republiky • rozlišuje nerostné suroviny podle jejich charakteru a využití, vymezí a lokalizuje v mapách oblasti těžby v České republice • popíše výhody a nevýhody jednotlivých druhů elektráren • rozlišuje průmyslová odvětví v ČR • pojmenuje klíčové obory • popíše vztah mezi rozmístění mzávodů a ložisky nerostů, zdrojů vody, potenciálu pracovních sil • vyhledává v mapách hlavní oblasti jednotlivých průmyslových odvětvích • zhodnotí charakter zemědělství v České republice v závislosti na nadmořské výšce a kvalitě půd • vyhledá v mapách hlavní oblasti rostlinné a živočišné výroby • doloží na příkladech návaznost zemědělství a potravinářského průmyslu 	<ul style="list-style-type: none"> • hospodářství • přírodní zdroje, nerostné suroviny • energetika • průmysl • zemědělství 	VMEGS - <i>Jsme Evropané</i> EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> Bi - mineralogie - kvarta F – energetika - kvarta D - vývoj průmyslu na území ČR - kvarta	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje mezi jednotlivými druhy dopravy podle prostředí a podle účelu vymezí a vyhledá v mapách hlavní dopravní tahy a trasy, koridory pojmenuje určující podmínky pro rozvoj cestovního ruchu České republiky vymezí hlavní oblasti cestovního ruchu v České republice pojmenuje hlavní exportované a importované druhy zboží vyjmenuje naše největší obchodní partnery pojmenuje významné mezinárodní organizace, jejichž členem je Česká republika, zhodnotí jejich zaměření 	<ul style="list-style-type: none"> doprava cestovní ruch mezinárodní obchod a služby členství České republiky v mezinárodních organizacích 	<p>VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i></p> <p>VDO - <i>Občan, občanská společnost a stát</i></p>	
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje základní správní kategorie v územním členění České republiky srovnává jednotlivé regiony České republiky podle vybraných kritérií specifikuje polohu, přírodní, sídelní a hospodářské poměry místního regionu 	<p>OBLASTI ČESKÉ REPUBLIKY</p> <ul style="list-style-type: none"> místní region 	<p>MedV - <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i></p> <p>EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> - <i>Vztah člověka k prostředí</i></p>	

Vyučovací předmět: *Zeměpis*

 Ročník: **Kvarta**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> zhodnotí vývoj počtu obyvatel na Zemi objasní pojmy: porodnost, úmrtnost, přirozený přírůstek, střední délka života načrtne schematicky věkové pyramidy států s přirozeným úbytkem, stabilizovaným přírůstkem nastíhne územní rozdíly v hustotě zalidnění na Zemi, objasní příčiny nerovnoměrného osídlení rozlišuje typy migrací podle různých kritérií s pomocí map lokalizuje hlavní světové migrační procesy rozlišuje obyvatelstvo podle rasy, jazykové skupiny, národa, národnosti, náboženské příslušnosti, zaměstnanosti v sektoru argumentuje proti rasistickým názorům a teoriím, proti náboženskému fanatismu a fundamentalismu 	OBYVATELSTVO <ul style="list-style-type: none"> obyvatelstvo světa, jeho početní růst rozmístění obyvatelstva územní pohyb obyvatelstva struktura obyvatelstva 	D - vývoj počtu obyvatel v důsledku válek, hladomorů - sekunda, kvarta Bi - plánované rodičovství - kvarta OSV <ul style="list-style-type: none"> <i>Mezilidské vztahy</i> <i>Poznávání lidí</i> MkV <ul style="list-style-type: none"> <i>Kulturní diference</i> <i>Lidské vztahy</i> <i>Etnický původ</i> <i>Multikulturalita</i> <i>Princip sociálního smíru a solidarity</i> MedV <ul style="list-style-type: none"> <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i> VDO <ul style="list-style-type: none"> <i>Občan, občanská společnost a stát</i> 	Pomůcky (atlasy, mapy, internet, tabulky, literatura)

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků • lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech 	<ul style="list-style-type: none"> • nastíní historický vývoj osídlení v různých částech světa • rozlišuje sídla podle velikosti • zhodnotí význam vesnic a měst a uvede specifické funkce některých sídel • vysvětlí pojmy: urbanizace, suburbanizace, konurbace, aglomerace, megalopole • objasní příčiny vysoké míry urbanizace ve vyspělých státech 	<ul style="list-style-type: none"> • sídla 	EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • vymezení podstatné rozdíly mezi vyspělým tržním hospodářstvím a ekonomikou málo rozvinutých států • rozlišuje sektorovou strukturu hospodářství - primární, sekundární, terciární a kvartární sektor • lokalizuje na mapách jádrové a periferní oblasti 	SVĚTOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i> - <i>Evropa a svět nás zajímá</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • posoudí význam zemědělství pro výživu lidstva • vymezení s pomocí map hlavní zemědělské oblasti světa a určí jejich specializaci na živočišnou nebo rostlinnou výrobu • vymezuje a lokalizuje na mapách hlavní oblasti rybolovu • posoudí význam lesů a lesního hospodářství 	<ul style="list-style-type: none"> • světové zemědělství • rybolov a lesní hospodářství 	Bi - krytosemenné rostliny - prima, vyšší živočichové - tercie EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> znázorní schematicky základní členění průmyslu na jednotlivá odvětví (odvětvová struktura) popíše vývoj průmyslu od řemeslné výroby po nejmodernější technologie rozlišuje nerostné suroviny podle charakteru využití zvažuje hlavní lokalizační faktory ovlivňující územní rozmístění hlavních odvětví průmyslu a energetiky 	<ul style="list-style-type: none"> světová průmyslová výroba 	<p>Ch - anorganická chemie - tercie, organická chemie - kvarta D - vývoj průmyslu - tercie Bi - mineralogie, geologie - kvarta F - energetika - kvarta</p> <p>EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i></p> <p>VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i></p>	
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje dopravu podle funkce, charakteru komunikace, podle druhu dopravního prostředku a objasní vhodnost využívání jednotlivých druhů dopravy hodnotí úroveň dopravy v jednotlivých oblastech světa na mapách najde hlavní světové dopravní tahy 	<ul style="list-style-type: none"> světová doprava 	<p>VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i></p> <p>EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i></p>	
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje mezi výrobními a nevýrobními službami hodnotí zaměstnanost obyvatelstva ve službách jako jeden z ukazatelů stupně rozvoje jednotlivých států hodnotí a srovnává význam cestovního ruchu pro hospodářství, vymezí hlavní světové oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> služby a cestovní ruch 	<p>VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i> - <i>Evropa a svět nás zajímá</i></p> <p>MedV - <i>Kritické čtení a vnímání mediální sdělení</i> - <i>Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality</i></p>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> prakticky se orientuje při činnostech s katalogy cestovních kanceláří a s jízdními a letovými řády 			
	<ul style="list-style-type: none"> vymezí a lokalizuje v mapách oblasti světa s převládajícím vývozem a dovozem popisuje některá specifika mezinárodního obchodu jmenuje příklady nejvýznamnějších světových hospodářských a politických organizací 	<ul style="list-style-type: none"> mezinárodní obchod, mezinárodní hospodářské integrace 	VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje státy podle politického zřízení (republiky, monarchie) a podle vnitřního uspořádání (unitární státy, federace) uvádí příklady světových politických organizací a jejich význam 	POLITICKÁ GEOGRAFIE	VDO - <i>Občan, občanská společnost a stát</i> - <i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i> MedV - <i>Kritické čtení a vnímání mediální sdělení</i>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ				
<p>Žák :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin • uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) • uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p>Žák :</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá s porozuměním pojem krajinná sféra • rozlišuje přírodní a kulturní krajiny a uvádí konkrétní příklady • lokalizuje a charakterizuje hlavní světové biomy • rozlišuje základní krajinné složky a vazby mezi nimi • objasní komplexnost a globálnost působení antropogenních vlivů na krajinu a na životní prostředí, uvede kladné a záporné příklady • zhodnotí na příkladech vliv kvality přírodního prostředí na zdravotní stav obyvatelstva, na tvorbu životního stylu • osvětlí princip trvale udržitelného života • posoudí výchovné, hospodářské, právní a technologické prostředky, resp. nástroje ochrany prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • krajina • krajinné složky a prvky • interakce příroda - společnost • udržitelnost života - celosvětový program a politika 	<p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ekosystémy</i> - <i>Základní podmínky života</i> - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> - <i>Vztah člověka k prostředí</i> <p>MedV</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kritické čtení a vnímání mediální sdělení</i> <p>VMEGS</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Objevujeme Evropu a svět</i> - <i>Evropa a svět nás zajímá</i> 	Pomůcky (atlasy, literatura, internet, mapy místního regionu)